DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 2 juni 2005 *

I mål C-83/03,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 26 februari 2003,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av R Amorosi och A. Aresu, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Italien, företrädd av I.M. Braguglia, i egenskap av ombud, biträdd av M. Fiorilli, avvocato dello Stato, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: italienska.

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden A. Borg Barthet samt domarna J.-P. Puissochet (referent) och S. von Bahr,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen skall fastställa att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.2 i rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på

miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, s. 40; svensk specialutgåva, område 15, volym 6, s. 226) genom att inte på ett korrekt sätt ha kontrollerat huruvida projektet att anlägga en hamn för fritidsbåtar i Fossacesia (Chieti), vilket ingår bland de typer av projekt som anges i bilaga 2 till nämnda direktiv, var av sådan art att det krävde en miljökonsekvensbeskrivning.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

2 I artikel 2.1 i direktiv 85/337, i dess lydelse vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna, föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av sin art, storlek eller lokalisering blir föremål för en bedömning av denna påverkan innan tillstånd [för byggherren att genomföra ett projekt] ges.

De projekt som skall omfattas av sådan bedömning anges i artikel 4."

3 I artikel 4.2 i direktivet stadgas följande:

"Projekt inom de grupper som redovisas i bilaga 2 skall bli föremål för en bedömning (miljökonsekvensbeskrivning) i enlighet med artikel 5–10 när medlemsstaterna anser att detta krävs på grund av projektets karaktär.

I detta syfte kan medlemsstaterna bland annat bestämma att en bedömning skall göras för vissa typer av projekt eller fastställa sådana kriterier eller gränsvärden som krävs för att avgöra vilka projekt, hänförliga till de grupper som anges i bilaga 2, som skall bli föremål för en bedömning enligt artikel 5–10."

4 I punkt 10 i bilaga 2 till direktiv 85/337, som har rubriken "Infrastrukturprojekt", nämns "hamnar för fritidsbåtar".

5 I rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, s. 7; svensk specialutgåva, område 15, volym 11, s. 114) stadgas att ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nät med särskilda bevarandeområden, kallat Natura 2000, skall upprättas.

6 Detta nät, bestående av områden innehållande vissa typer av livsmiljöer och arter, skall säkerställa att en gynnsam bevarandestatus för livsmiljötyperna och arterna i

fråga upprätthålls eller, i förekommande fall, återställs genom lämpliga skyddsåtgärder. För att upprätta detta nät skall medlemsstaterna enligt artikel 4 i direktiv 92/43 föreslå områden som kan utses till områden av gemenskapsintresse, vilka därefter utses till särskilda bevarandeområden (med en gemensam term kallade "föreslagna områden av gemenskapsintresse").

Den nationella lagstiftningen

7 Av handlingarna framgår att den italienska lagstiftning genom vilken direktiv 85/337 har införlivats skiljer mellan sådana hamnar för fritidsbåtar som har ett större vattenområde än tio hektar eller ett kringområde på mer än fem hektar eller vars kajlängd är större än 500 meter å ena sidan och sådana som inte överskrider dessa gränser å den andra. Endast de förstnämnda anses vara av sådan art att det bedömningsförfarande som föreskrivs i detta direktiv per automatik är obligatoriskt. De senare skall bedömas *ad hoc* i syfte att avgöra om ett sådant förfarande behöver genomföras.

Det administrativa förfarandet

8 Efter att vissa miljöskyddsorganisationer vänt sig till kommissionen, begärde denna att de italienska myndigheterna skulle lämna upplysningar om anläggandet av en hamn för fritidsbåtar i Fossacesia i regionen Abruzzerna (nedan kallad regionen). Tillstånd har nämligen meddelats för detta projekt utan att det gjorts någon

miljökonsekvensbeskrivning eller ens någon kontroll av huruvida en sådan behövdes.

9 Av de upplysningar som de italienska myndigheterna lämnat till svar framgår att förevarande fall rör en hamn för fritidsbåtar med 391 båtplatser och en totalyta på 59 825 kvadratmeter, försedd med bland annat en parkeringsplats med plats för 398 bilar, diverse tjänster och ett köpcentrum. Kommissionen har understrukit att hela anläggningen befinner sig inom ett föreslaget område av gemenskapsintresse i den mening som avses i direktiv 92/43, kallat "Lecceta litoranea di Torino di Sangro e foce fiume Sangro", vilket är ett av de bäst bevarade naturområdena längs Abruzzernas kust.

10 Kommissionen har påpekat att regionen gav projektet slutligt tillstånd den 9 juni 1999. Enligt vad de italienska myndigheterna har uppgett bekräftade regionen, genom regionalt dekret nr 14/2000 av den 27 januari 2000, att projektet inte behövde bli föremål för någon miljökonsekvensbeskrivning, eftersom de gränsvärden som fastställts i den italienska lagstiftningen för när ett sådant förfarande per automatik är tillämpligt inte överskreds. Regionen meddelade denna slutsats efter det att den regionala kommittén för bedömning av miljöpåverkan (nedan kallad den regionala samordningskommittén) i yttrande nr 2/92 den 21 januari 2000 hade tillstyrkt projektet, efter att ha bedömt dess art och funnit att en miljökonsekvensbeskrivning inte var nödvändig.

11 Kommissionen, som inte fann Republiken Italiens förklaringar övertygande, anmodade genom en skrivelse av den 29 oktober 2001 denna medlemsstat att yttra sig över beslutet att inte låta projektet bli föremål för en sådan bedömning.

12 Då kommissionen inte fick något svar från de italienska myndigheterna, riktade den den 27 juni 2002 ett motiverat yttrande till dessa som de anmodades att följa inom en frist på två månader.

13 Eftersom myndigheterna inte besvarade denna skrivelse, beslutade kommissionen att väcka förevarande talan vid domstolen.

Talan

Parternas argument

14 Kommissionen har gjort gällande att de behöriga myndigheterna inte på ett korrekt sätt har kontrollerat, i enlighet med den nationella lagstiftning genom vilken direktiv 85/337 har införlivats, huruvida det krävdes en miljökonsekvensbeskrivning för anläggandet av hamnen för fritidsbåtar i Fossacesia. Att bedömningen att ingen sådan beskrivning krävdes saknade motivering eller var otillräckligt motiverad, liksom det faktum att bedömningen tillkännagavs först efter det att tillstånd gavs, har fått kommissionen att anse att artikel 4.2 i direktiv 85/337 inte har tillämpats på ett korrekt sätt.

15 Den italienska regeringen har medgett att det positiva yttrande som den regionala samordningskommittén lämnade den 21 januari 2000 liksom det regionala dekret av den 27 januari 2000, där det slogs fast att en miljökonsekvensbeskrivning inte var nödvändig, var otillräckligt motiverade. Den har också medgett att dessa rättsakter antogs efter det att bygglov meddelades.

16 Regeringen i fråga har emellertid åberopat ett senare, detaljerat, positivt yttrande från den regionala samordningskommittén, vari fanns förslag som bland annat avsåg att kompensera för vissa följdverkningar av arbeten som redan utförts. Den har även uppgett sig ha upplyst regionen om att för det fall att miljökonsekvensbeskrivningen skulle utfalla negativt, var det nödvändigt att ta ställning till möjligheten att återställa området i ursprungligt skick. Den italienska regeringen har tillagt att vad utfallet av bedömningsförfarandet än blir, måste åtgärder vidtas rörande det berörda föreslagna området av gemenskapsintresse för att bevara eller återskapa någon annanstans vad som har gått förlorat i hamnområdet.

17 Den italienska regeringen har dock ändå hävdat att det inte var nödvändigt att göra en miljökonsekvensbeskrivning av hamnprojektet, såvida det inte var för att bedöma dess inverkan på det föreslagna området av gemenskapsintresse "Lecceta litoranea di Torino di Sangro e foce fiume Sangro". Denna bedömning har gjorts i efterhand, i samband med det andra yttrandet från den regionala samordningskommittén.

Domstolens bedömning

18 Direktiv 85/337 har till ändamål, såsom framgår av femte skälet, att införa allmänna principer för bedömning av miljöpåverkan i syfte att komplettera och samordna processer för tillståndsgivning till sådana offentliga och enskilda projekt som kan antas medföra stor inverkan på miljön.

19 För vissa slags projekt har medlemsstaterna enligt artikel 4.2 i direktiv 85/337 ett visst utrymme för skönsmässig bedömning av huruvida projektet är av sådan art att

det krävs en miljökonsekvensbeskrivning. Detta utrymme för skönsmässig bedömning begränsas dock av skyldigheten för de stater som nämns i artikel 2.1 i detta direktiv att låta de projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan genomgå en sådan bedömning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 oktober 1996 i mål C-72/95, Kraaijeveld m.fl., REG 1996, s. I-5403, punkt 50).

20 När en medlemsstat utnyttjar den möjlighet som ges i andra stycket i artikel 4.2 i direktiv 85/337 att fastställa allmänna bestämmelser för att bedöma huruvida de projekt som omfattas av nämnda artikel 4.2 skall genomgå en förhandsbedömning av deras miljöpåverkan innan de godkänns, innebär ett åsidosättande av dessa bestämmelser med nödvändighet att även bestämmelserna i artiklarna 2.1 och 4.2 i direktiv 85/337, jämförda med varandra, åsidosätts.

21 I detta fall är det utrett att regionen gav tillstånd till anläggandet av hamnen för fritidsbåtar i Fossacesia innan den förhandsbedömning *ad hoc* som krävs enligt den italienska lagstiftningen i syfte att bedöma huruvida det är nödvändigt att göra en miljökonsekvensbeskrivning för projektet i fråga hade gjorts. Det skall följaktligen konstateras att regionen har åsidosatt bestämmelserna i artikel 4.2 i direktiv 85/337 jämförda med dem i artikel 2.1 i samma direktiv. Det finns därvid inte anledning att yttra sig om kravet på motivering av ett beslut om huruvida en sådan bedömning är nödvändig.

22 Även om åsidosättandet av gemenskapsrätten i förevarande fall samtidigt utgör ett åsidosättande av nationell rätt som med stöd av gemenskapsrätten antagits av den medlemsstat inom vars territorium åsidosättandet har ägt rum, och även om det med största sannolikhet ges möjlighet i nationell rätt att slå fast detta, utgör detta åsidosättande av en av medlemsstatens myndigheter likväl ett av denna stat begånget fördragsbrott enligt artikel 226 EG.

23 Av vad som anförts följer att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.2 i direktiv 85/337 genom att regionen inte på ett korrekt sätt har kontrollerat huruvida projektet att anlägga en hamn för fritidsbåtar i Fossacesia (Chieti), vilket ingår bland de typer av projekt som anges i bilaga 2 till nämnda direktiv, var av sådan art att det krävde en miljökonsekvensbeskrivning.

Rättegångskostnader

24 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Italien skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Italien har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa skäl beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande dom:

1) **Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.2 i rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt genom att Regionen Abruzzerna inte på ett korrekt sätt har kontrollerat huruvida projektet att anlägga en hamn för fritidsbåtar i Fossacesia (Chieti), vilket ingår bland de typer av projekt som anges i bilaga 2 till nämnda direktiv, var av sådan art att det krävde en miljökonsekvensbeskrivning.**

2) **Republiken Italien skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter